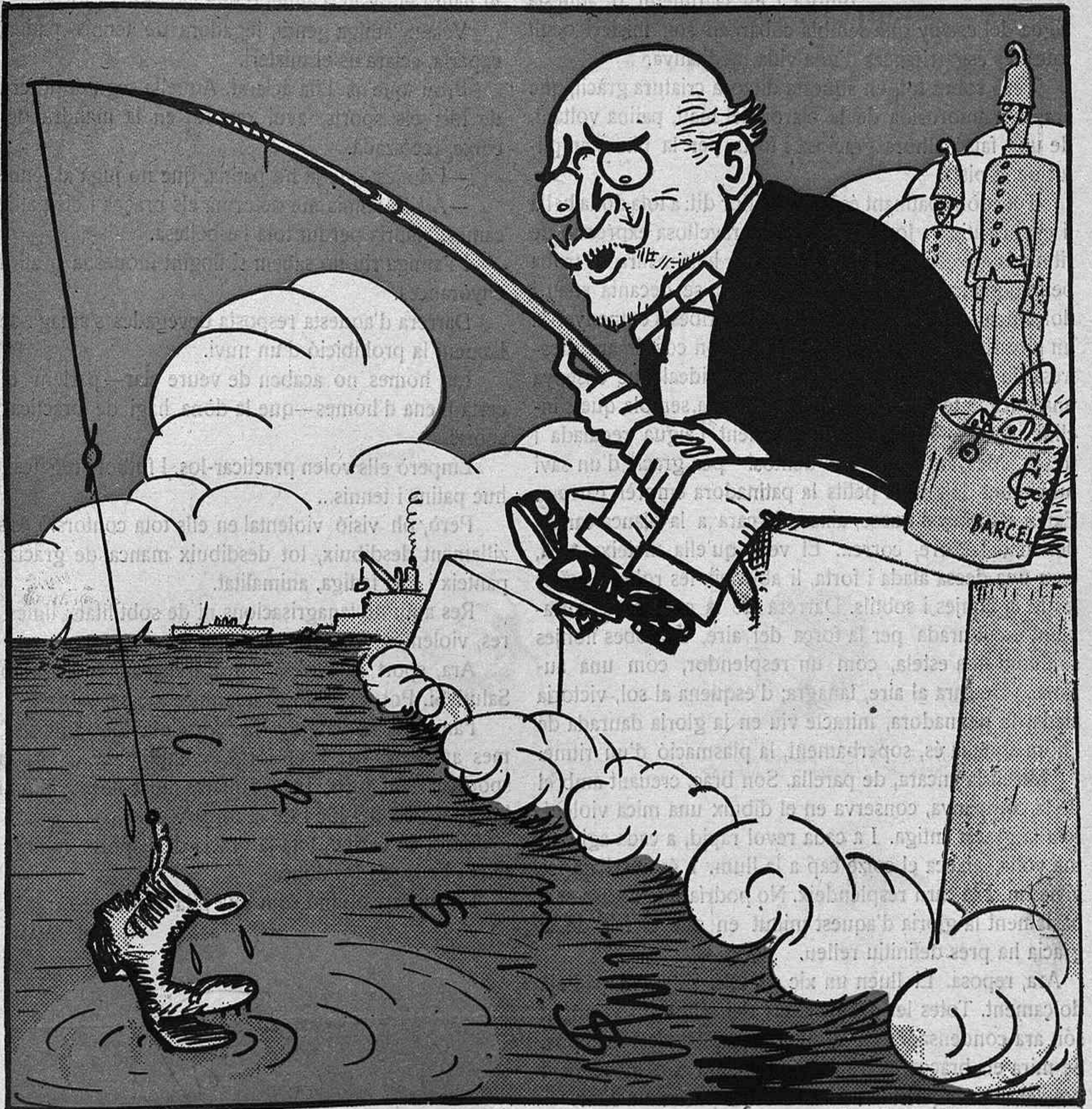

L'ESQUEJELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1905   Any XXXVII
BARCELONA 2 DE JULIOL DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims   Atrassats: 20

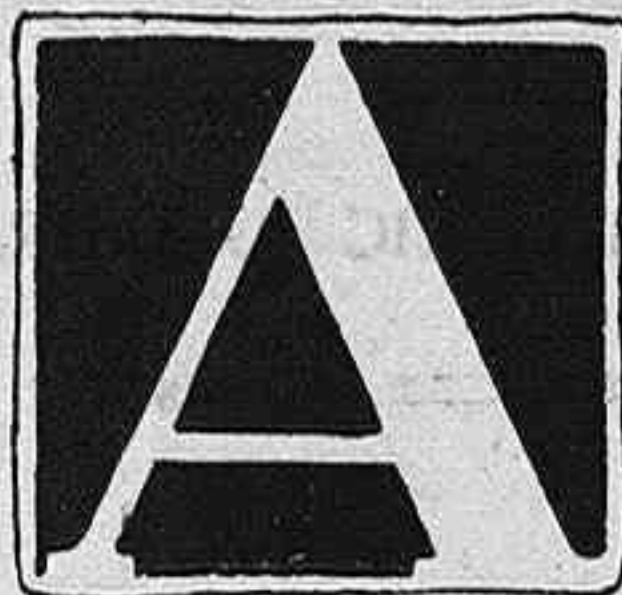
LA PESCA

—I jo que'm pensava que era una carteral!

La gracia dels sports

RA fa un bon sol i tot el matí sembla resplendir plè de lluminositat. Hi ha, sota la llum del sol, un magnífic anhel de vida que traspua en tot; en la gracia espiritual de la branca florida del arbre que dona ombra i en la quietut d'aquesta

aigua del estany que sembla cobar en son misteri ocult totes les esgarrifances d'una vida meditativa.

Però sobre tot, en aquesta ditxosa criatura gràcil, que ara, tota amorosida de la claror del matí, patina voltant, de una faisó alhora graciosa i forta per la plana amplitut de la pista.

Tota dòna patinant és bella. Millor dit: a tota dòna bella li escau patinar. Jo no sé quina meravellosa expressió de ritme és aquesta dels patins que tota hermosura hi troba bell enquadrament. Ara, la patinadora se decanta suau i dolçament, com si de lo desconegut arribés a empenyer-la un aire rítmic i olorós. La curva de son cós és ara mestresa de sobtilitats i com una Rebeca ideal que ensenya una mica la temptació de la mitja calada, sembla que s'inclini per a oferir-nos generosament l'aigua regalada i fresca. Més ara—oh canvi delitós!—per gracia d'un savi moviment dels peus petits la patinadora emprèn carrera. Extén els braços nusos, aixeca la cara a la blanca carícia del matí i corre, corre... El vent qu'ella mateixa crea, com una deesa alada i forta, li ablaneix les robes clares i les hi fa flonjes i sobtils. Darrera de la carn seva, fortament esculturada per la força del aire, les robes flonjes són com una estela, com un resplendor, com una auriola... De cara al aire, tanagra; d'esquena al sol, victòria alada; la patinadora, miracle viu en la gloria daurada de l'hora aquella és, soperbament, la plasmació d'un ritme.

Mireu-la encara, de parella. Son braç, creuant amb el de la companya, conserva en el dibuix una mica violent, tota la gracia antiga. I a cada revol ràpid, a cada agilíssima volta, aixeca el colze cap a la llum. I és un llampec vivíssim. I la carn resplendeix. No podria mai cantar-se a bastament la gloria d'aquest minut en que el fris de la gracia ha pres definitiu relleu.

Ara, reposa. Li lluen un xic els ulls. El pit li panteja dolçament. Totes les ordenacions del ritme interromput són ara condensades en la quieta serenitat de son repós. Se mira els braços una mica colrats, un xic morenos i pot-ser amb la polsina daurada d'una puríssima suor.

Demà, la patinadora, jugarà al *tennis*. Demà? Pot-ser aquesta tarde.

Quan juga al *tennis*, blancament vestida amb sencillesa, pot-ser atravesant la blancor de la brusa una corbata fosca, nua de braços, curta de faldilles, la nostra amiga, té tot un altre aire, que malgrat sa vigoria, és ple de feminitat.

Se li descompèn, sovint, per etzar del jòc, la línia perfecta de sa escultura, però hi ha en el desdibuix una inquietut que son panteix accentúa, i que és promesa de les futures abundancies. I perque en aquesta hora riu i se sent joiosa de sa propia salut, de sa força i de son enginy son riure clar i sonor és com l'elogi—com el millor elogi—del jòc ardit i ses combines. Perque ella, la nostra amiga, aima el *tennis* perque li dona salut.

Com s'entén? Serà veritat? Darrera l'afició als sports, hi haurà el desig, l'anhel d'una vida sana i forta?

Veiam, amiga gentil, jugadora de *tennis*, patinadora experta, aclara'ns el misteri.

Prou que'ns l'ha aclarat. Aquella seguidora ferventa de tots els sports, avui reposa, en la mandra de són cotxe, recolzada.

—I doncs, que ja no patina, que no juga al *tennis*?

—Ai! El *tennis* me deformà els braços i els patins les cames. Hauria perdut tota l'esbeltesa.

I l'amiga riu no sabem si fingint modestia o afirmant enyorances.

Darrera d'aquesta resposta devegades s'amaga senzillament la prohibició d'un nuvi.

Els homes no acaben de veure clar—parlem d'una certa mena d'homes—que la dòna hagi de practicar els sports.

Emperò ells volen practicar-los. I futbol i regates i àdhuc patins i *tennis*...

Però, oh visió violenta! en ells tota contorsió és senzillament desdibuix, tot desdibuix manca de gracia, tot panteix i tota fadiga, animalitat.

Res aquí de tanagrisacions ni de sobtilitats; línies dures, violentes, crits, remors, suor...

Ara, sport és duresa, força, trencament d'equilibri... Salut? Sí. Pot-ser sí. Però una mica massa.

Fan salut, fan enginy, fan fortaleza tots aquests homes aplegats, per a el sortós compliment de sa tasca sportiva. Són forts, ben plantats, muscolosos, dominen totes les lleis del jòc i de la força...

Però, en veritat, tota la gracia dels sports, radica, serena i bella, en les dònnes.

I d'aquesta opinió som una pila de homes.

JORDI APAMS

FIGURES SPORTIVES BARCELONINES

A. Robert, boxejador

R. Berdemás
fenòmen acuàtic

P. Alcántara
Capità del «F. C. Barcelona»

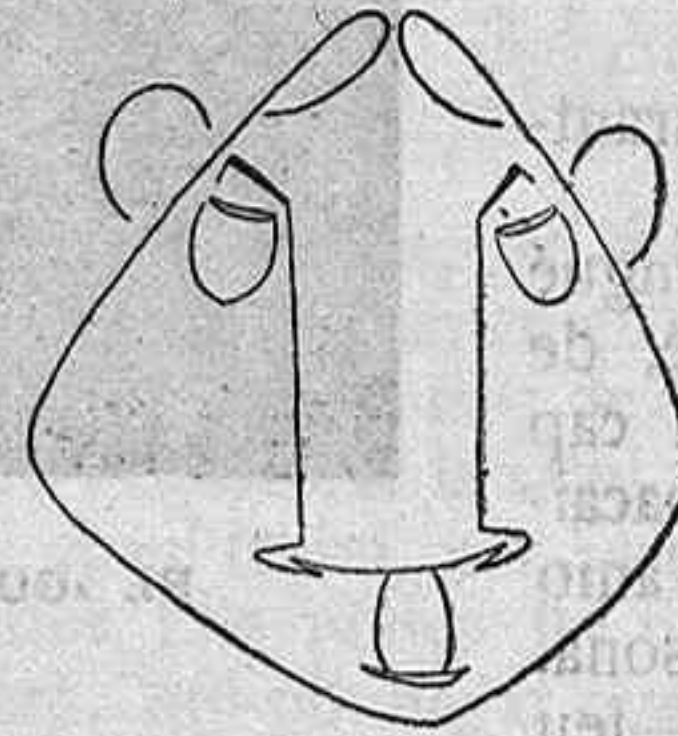
En Quimet de Canaletes

J. Camps
Capità del «R. C. Marítim»

S. Massana
Capità del «R. C. D. Español»

Frank Hoche
Campió de boxa

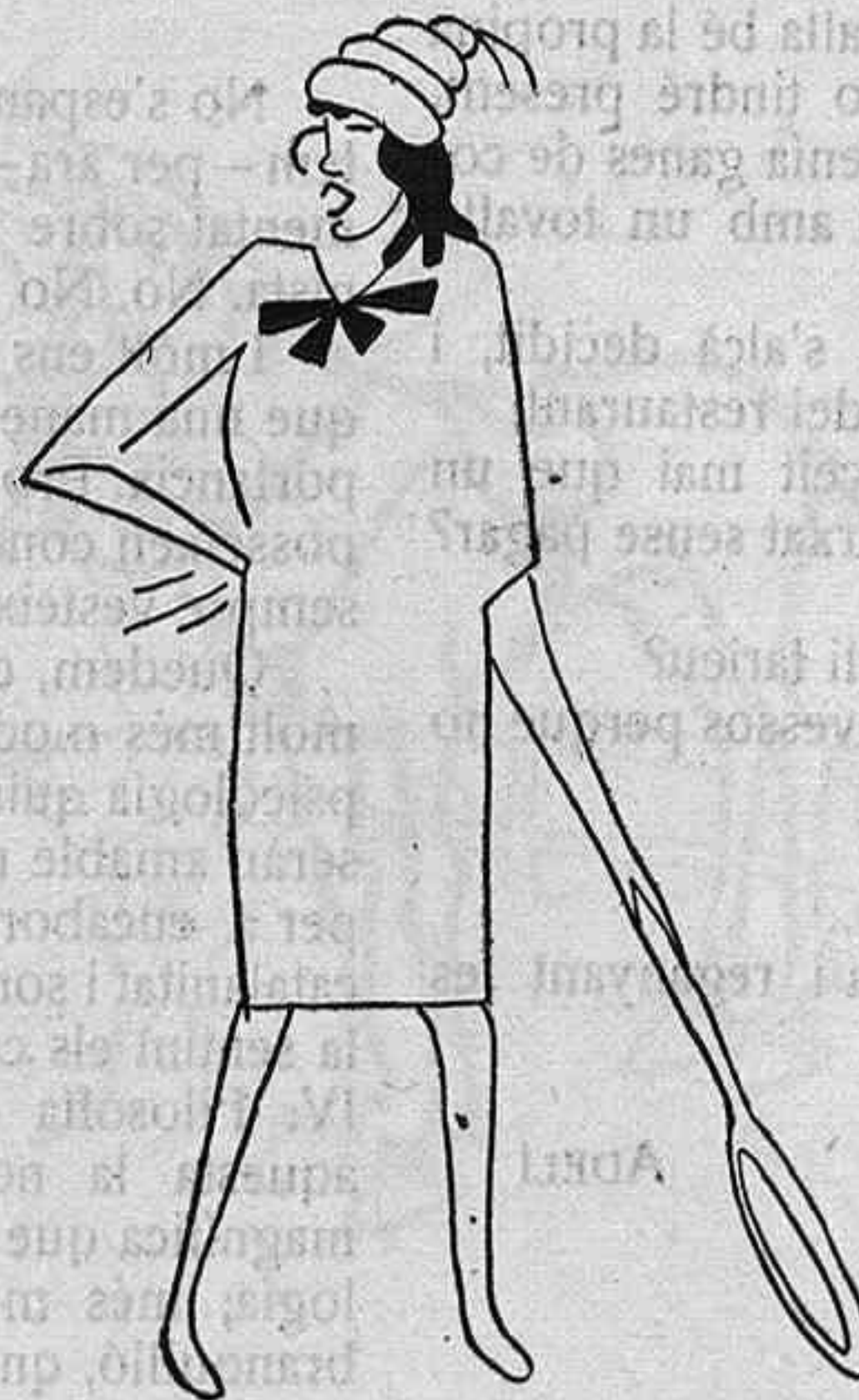
N. Masferrer
Degà dels periodistes deportius

Crespo
Campió ciclista

J. Durbàn
Capità
del «Club de Mar»

Paquita Subirana
Campiona de tennis

M. Conesa
Campió de natació

E. Flaquer
Campió de tennis

J. Magdalena
Campió ciclista

J. Armet, «Kinké»
Capità del «University»

Del Jardí dels humoristes

EL PREU D'UN DINAR

A Câl Beco del Recó, era un restaurant econòmic de molta fama.

Una vegada hi entrà en Poca-roba, un cessant d'aquells clàssics que duïen copa-alta i levita, i que vivia, uns dies, del que li donaven, i altres dies de lo que captava.

Entrà en Poca-roba a câl Beco i es feu servir un modest dinar: sopa de fideus, fricandó, rap amb suc, xai rostit i una taronja.

Terminat l'àpet, caragolà un cigarret, l'últim que li quedava a la petaca. El moço va córrer a encendre un misto i li allargà.

—Aquest es treballa la propina— va pensar en Poca-roba.—Ho tindrem present.

I seguí bevent i fumant i escurant-se les dents amb un *palillo*.

Amb el ventrell plè, li vingué sòn, i ja s'hi anava a posar bé, de colzes a la taula, aguantant-se el cap amb les mans per a fer-hi una bacaineta, quan s'escaigué passar l'amo del restaurant, el Beco en persona.

—Què tal?... S'ha dinat bé?—feu aquest.

—Déu n'hi doret!—respongué en Poca-roba.

El moço, diligent, li tragué els plats bruts del davant i se'ls endugué a la cuina.

—Es servicial aquest xicot... Es treballa bé la propina—tornà a dir-se per a sí el cessant.—Ho tindré present.

Aleshores el Beco, que's veu que tenia ganes de cobrar, s'apropà a la taula del client i amb un tovalló començà a espolçar les engrunes.

En Poca-roba, entenent l'indirecta, s'alçà decidit, i amb molta naturalitat preguntà al amo del restaurant:

—Escolteu, Beco... No us ha succeït mai que un parroquià, després de ben tip, hagi marxat sense pagar?

—No; mai.

—I si us passés alguna vegada, què li farieu?

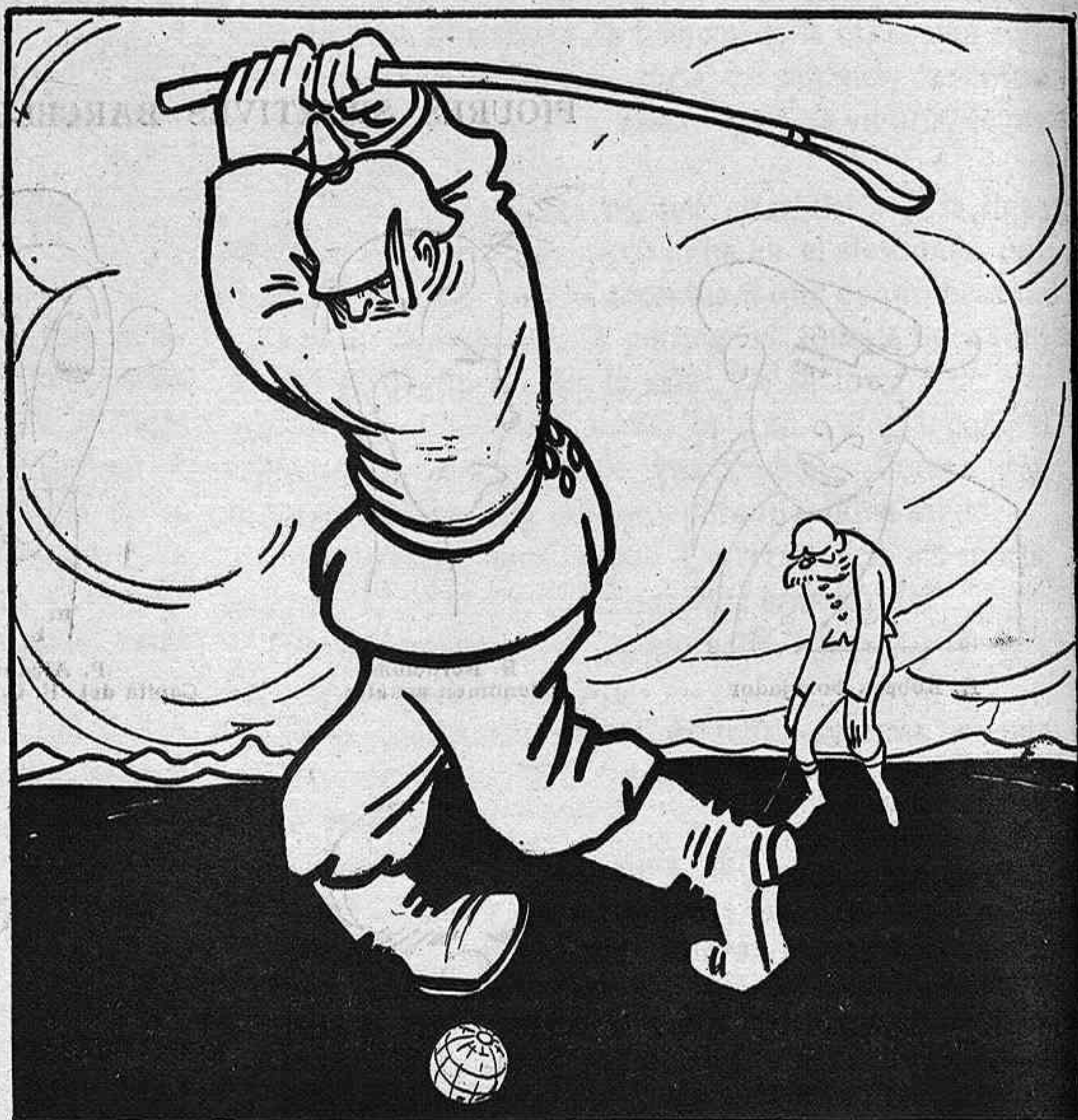
—Què?... Li clavaria un parell de revessos perquè no tingués ganes de tornar-hi.

En Poca-roba, parant la galta:

—Apa, doncs, un parell només, eh!...

I, aixecant-se els faldons de la levita i reganyant les anques, digué al moço:

—Noi, cobre't la *propina!*

EL «GOLF»

—Ja no puc dir fava... Està vist que els esports s'han fet pels joves.

Catalanitat

No s'espantin els llegidors desocupats, que no intenteu—per ara—engegà'ls-hi un estudi formal i ben documentat sobre l'esperit català o sobre'l sentiment catalanista. No. No és aquest el nostre pensament, per ara.

I molt ens maliciem que aquest «per ara» no és més que una manera com altra qualsevol de donar-nos importància. Prometre no fa pobre i deixa endevinar que's posseïxen coneixements que de moment no's fan servir, sempre vesteix i té una certa elegància.

Quedem, doncs, en que *per ara* la nostra missió és molt més modesta que la d'enfilem-nos per l'arbre de la psicologia quines branques que sempre han sigut, són i seràn amable refugi de desvagats més o menys il·lustres, per a encaboriar-nos respecte a la força o feblesa de la catalanitat i son estudi (I.—Què és la catalanitat?—II. Com la sentim els catalans.—III. Com la senten les catalanes.—IV. Filosofia del *rippert*.—V. Conclusió) No. No és aquesta la nostra humilíssima tasca. Malgrat l'ombra magnífica que hi fa, no'ns arribem a l'arbre de la psicologia; més modestos ens acontentem amb un tendre branquilló, que sembla que espera el cant d'un alegroï aucell o d'una poetisa de Jocs Florals.

Però, amb aquest tendre branquilló a la mà—oh força maravillosa de la psicologia!—tota la catalanitat se'ns haurà aclarada.

ADELÍ

Aquests petits dibuixos, aquests fets aïllats i que aparentment no tenen importància, però que'ls que som bons observadors (dissimulin la modestia) arpleguem desseguida i relacionem amb la situació general, amb el moment de la història que vivim, tenen una vivíssima clàrora plena d'eficàcia.

Que'l sentiment de llur catalanitat se va afermant en tots els catalans, és un fet indiscutible, fóra dels termes de lo discutit.

Hi han—apart les raons fonamentals, socials i polítiques, que *per ara* no volem detallar—una munió de petits fets isolats, de vesllums brillants que aixís ho confirmen...

I ara volem explicar-ne un.

Aquest és un *senyor*—perque ho és de *senyor*—que, fa dos anys—no més que dos anys—no volia saber res de català. A casa seva se parlava un castellà que—com tot lo de casa seva—estava combinat per a son exclusiu us particular. Un castellà fet a mida; però el *senyor* s'havia engraiat, en bona hora sigui dit.

Ell—puntal fermíssim de la indústria i comerç de Barcelona—a casa seva no'n volia de català. Parlava estrictament el que necessitava per a les *transaccions* i per a no ésser mal vist d'en Prat de la Riba. Però, a casa, ah! allí s'hi revenjava. I pagava l'idioma castellà que ¡pobret! no hi tenia cap culpa.

Però tant a casa seva, com al carrer, com a tot arreu, lo que no podia sofrir eren les paraules que ell anomenava *catalanistas*. Tot allò de *llurs*, *àdhuc*, etc.,—com deia ell—li atacava els nervis. Ell parlava el català guardant-lo, per a major gala, amb paraules castellanes, lluint aixís extraordinàriament sos coneixements lingüístics.

Doncs, vetaquí que l'altre dia ens el trobem a la Rambla. I com que el ferm puntal del comerç i de l'indústria de Barcelona ens fa l'honor de la seva amistat, ens saludarem mutuament.

Desseguida vam observar que aquell català séu, era un altre català. Però la nostra admiració pujà de punt al sentir-li dir quan li preguntàrem per la seva filla.

—Molt xistosa... De vegades en solta uns...

I al dir solta ho va dir fermament, després de dubtar. Se conegué perfectament que'l puntal del comerç i de la indústria de Barcelona, podia tenir una filla xistosa, però s'havia donat vergonya de dir *suelta* per *solta*.

Aquest rasgue, en home com ell, era sintomàtic, expressiu, definitiu. ¡Oh sentiment de catalanitat! Anavem a començar a cantar aquesta joia, però com que som previsors—i això ens valgué—primer parlàrem al propi *objecte d'observació*, del canvi notat.

I el bon senyor—perque ho és de bon senyor—ens digué senzillament, baixant la veu:

—Es que en Prat de la Riba me vol fer concejal...

MARCEL

Més sports

No tots els sports s'acaben amb els que'ls periodistes sportífers comenten en els diaris. No, n'hi han molts altres que són la mar de divertits i serveixen per a distreure's i conservar la salut.

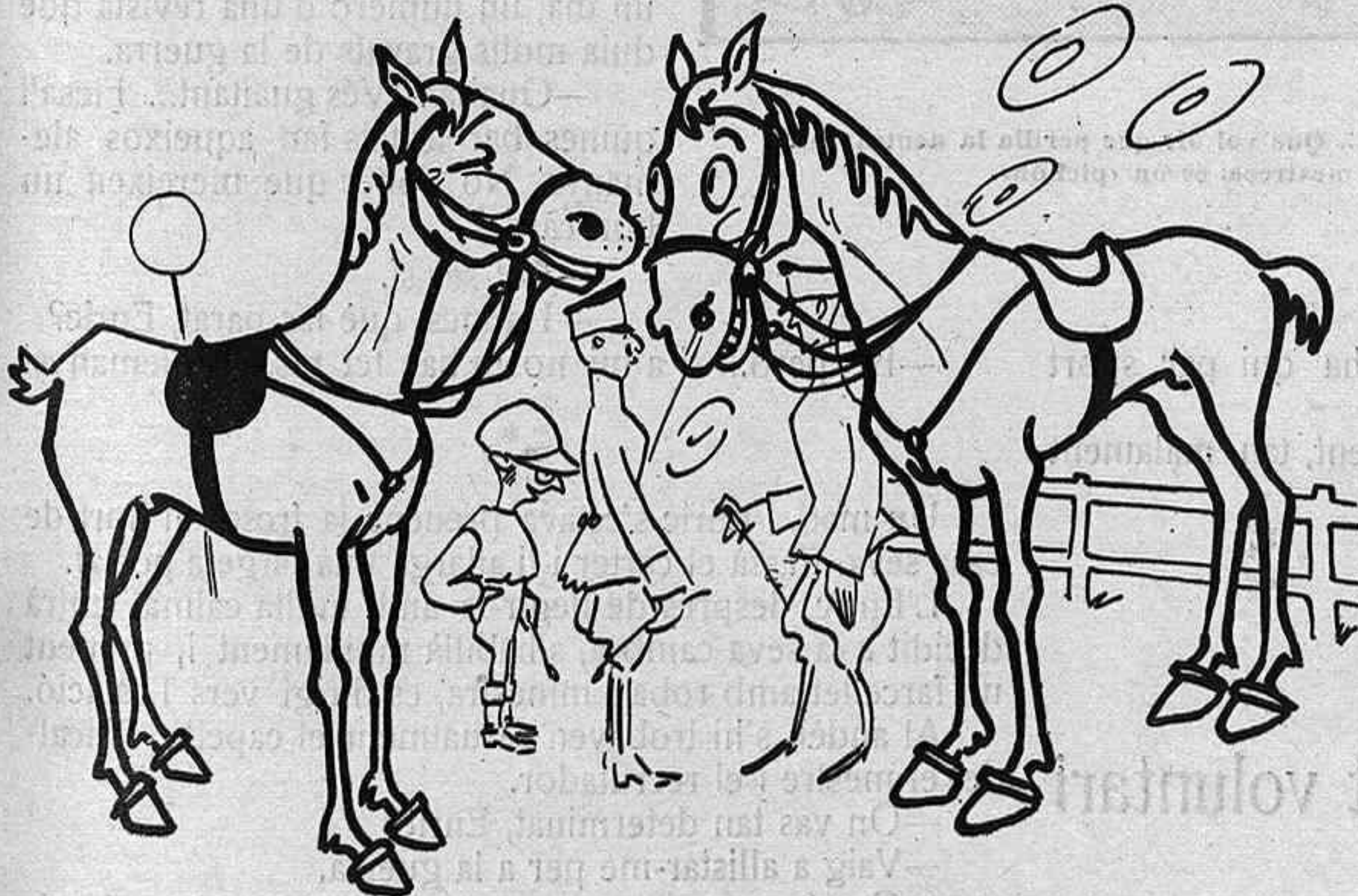
Aquí tenim, per exemple, el fer-se *boy-scout* o explorador. Ells poden fer riure, més que ells els instructors, però, qui pot negar que's diverteixen tant com els de la colla de Sant Mus? Al mateix temps no molesten a la família, que pot passar els diumenges tranquilament sense preocupar se dels nois, que ja estan entretinguts fent la mona pels carrers de Barcelona ajudant a les senyoretetes de la *Fiesta de la Flor*.

Un altre sport és fer-se de la Creu-Roja. Creieu que més de quatre vegades he pensat en fer-me'n de la Creu-Roja, no per res, no, per sapiguer quin gust hi troben aquests fulanos que van vestits de roba blanca i vermella. Potser se figuren que'ls escau. Si és aixís sembla impossible... Tenen tot l'aire d'aquells militars dels Nebots del Capità Gran.

Però la qüestió és que's diverteixen molt i que cada dia n'hi han més, i es cansen i fan parades i no serveixen per res. Ja no pot ésser més sport.

I ésser del requetè? Aquests tenen el defecte de que fan mal. Mosseguen. Però també fan mal els del tir de coloms i els de la boxa... i... ja sé lo que'm direu, que aquests se'l fan ells amb ells i els requetès el fan als altres; conformes.

N'hi han molts altres: ésser

AL HÍPIC

—Estem més bé aquí que a la guerra, oi?

—Tu diràs!... Tot és hui anar a guanyar la «copa» o anar a perdre la vida.

LA CAÇA

—Ai, quin espant!... Que vol dir que perilla la neutralitat?
—No tingueu por, mestrea; és un «pichón».

escolà, anar a missa, tants! Fins hi ha qui per sport escriu articles i els envia als diaris.

Lo trist és que tots ho fan malament, tan malament que no's pot aprofitar!

Perquè l'Enric s'ha fet voluntari

(CONTE ANGLÈS)

L'Enric, jove, valent, i sà i robust, havia acabat per ésser la vergonya i la desesperació del seu poble. Ell no's volia fer voluntari. Ell no volia anar a la guerra... «ni a tiros». Els encarregats de fer la propaganda per al

recrutament prou havien mirat de conquerir-lo... Tot inútil... Temps perdut!... Predicar l'ardor bèl·lic i el patriotisme a l'Enric, era predicar en desert.

Creient que la seva passivitat fós efecte de cristians escrupols, el capellà de la parroquia li deia «que no tingues por; que el matar a un enemic per una causa justa, era cosa corrent i permesa per totes les lleis divines i humanes.»

L'Enric responia invariablement:

—No és per això però no vui anar-hi; la guerra no s'ha fet per mi.

El batlle va cridar-lo a part i procurà convence'l:

—Creu-me, Enric... La patria ho exigeix... Fes-te voluntari. Tots els homes capaços d'aguantar un fusell, s'han d'allistar.

—Tots menos jo. Que hi vagi qui vulgui.

L'endemà li donaren la noticia que'l seu germà Albert era presoner dels alemanys.

—Veus, home?...—li digueren els recrutadors amb intenció de fer-lo decidir.—Ara hi has d'anar. Es qüestió de dignitat; el teu deure és venjar al teu pobre germà Albert.

—I cal!...—respongué.—Vès si jo m'aniré a fer matar perquè el meu germà és presoner dels alemanys! Una vegada que a mi em va *trincar* la policia, ell no va pas anar a matar a ningú per a venjar-me a mi. Deixeu-me tranquil, que jaestic bé a casa.

El mestre del poble li ensenyà, un dia, un número d'una revista que duia molts gravats de la guerra.

—Guaita... Vès guaitant... Ficsa't quines barbaritats fan aqueixos alemanys. No trobes que mereixen un bon càstic?

—Pot-ser sí.

—I doncs, què fas parat, Enric?

—Bé, però... si a mi no m'han fet res, els alemanys!

***

Un matí, l'Enric s'estava prenent la fresca al hort de casa seva. Passà el carter i li allargà una targeta postal.

L'Enric, després de llegir-la amb molta calma, entrà decidit a la seva cambra, s'habillà ràpidament i, prenent un farcellet amb roba i minestra, es dirigí vers l'estació.

Al andèn s'hi trobaven casualment el capellà, l'alcalde, el mestre i el recrutador.

—On vas tan determinat, Enric?

—Vaig a allistar-me per a la guerra.

—Com!

—Ja ho veuen! Em faig voluntari.

I al dir això els allargà la targeta postal rebuda pocs moments abans.

La targeta procedia d'Alemanya i deia:

«Estimat germà: Continuo presoner, però estic bé de salut. Gracies pel paquet que m'has enviat; però... perquè no m'hi posaves alguna cosa de menjar com te demanava?... Albert.»

L'Enric afegí plé d'indignació:

—Veuen que aquí diu «que no ha rebut res de menjar?»... Doncs a dins del paquet que vaig enviar-li vareig posar-hi una llangoniça. Això és que'ls alemanys l'han robada; de segur. Ara sé quin és el meu «deure sagrat»... A mi, el que'm busca les pessigolles, me les troba... Jo'ls prometo que la pagaràn cara la broma de la llangoniça!...

I, saludant amb la gorra, alegrement s'enfilà al tren.

PUNCH

SONETS, per Joan Arús Colomer.—Es el séu segon llibre de versos, i demostra un avenç ben remarcable després de aquelles ingènues i flairoses *Cançons al vent* que formaven el primer.

Després de confessar la nostra antipatia per la forma sonetística, que'ns ha semblat sempre una *colilla* de força per a la sinceritat poètica, no podem menys de manifestar la nostra admiració davant la major part de «bibelots de catorze versos» que s'enclouen en el nou llibre del senyor Arús Colomer. Alguns, molts pocs, pot-ser sí que'ns confirmarien la nostra aversió, però en sa majoria, triomfen de tota afectació ripiosa i de tota banalitat. Davant d'aquestes curtes composicions que *diuen coses*, justes, clares, ben cisellades, havem de convenir en que, a pesar dels «catorze del ala» quan són perfectes o a la vora de la perfecció, també els sonets són admirables.

Un botonet de mostra?... Allà va:

MATÍ D'HIVERN

En est matí d'hivern sense malícia,
en est matí quiet i atemperat,
hi ha dintre meu una suau delícia:
la pau de l'hora dintre meu ha estat.
Hora de llum i de tevier propícia.
Volen coloms per ta serenitat
i jo, portat de ma suau delícia,
surto al jardí que havia abandonat.
Surto al jardí que un nou Abril fretura;
un esclat de violes em detura;
les mans hi van i a mi vé son perfum.
O, les tranquil·les, les gentils violes!
Tot mon amor es per' vosaltres soles
en est matí d'hivern radiant de llum.

La presentació del volum magnífica de debò.

EL RÚSTIC BERTOLDO.—Farsa en quatre actes, de Pitarra, Feliu i Codina, i Moles i Casas. S'ha acabat ja la publicació per quaderns.

LECTURA POPULAR.—Ha sortit el fascicle 112, que conté *Poesies* de Angel Ruiz i Pablo.

EL MOMENT ACTUAL I LA MEVA GESTIÓ A L'AJUNTAMENT.—Conferència per D. Joan Linares i Delhom, Alcalde de Palafrugell.

LAS RESPONSABILIDADES DE LA GUERRA,
EL PENSAMIENTO FRANCÉS EN ALSACIA-LORENA,

COMMENT LES AUSTRO-HONGROIS ONT FAIT LA GUERRE EN SERBIE,
LAS CIUDADES MÁRTIRES,
PRACTIQUE ET DOCTRINE ALLEMANDES DE LA GUERRE,
Follets de propaganda francòfila, demostratius tots ells de les barbaritats germàniques.

LOS CONTEMPORÁNEOS.—Acaba de publicar-se el número 337, que conté una novela de Albert Valero Martín, *Amparo, la plebeya*.

MÚSICA.—Revista quinzenal. En el número corresponent a aquesta quinzena hi va adjunt una hermosa peça de musica per a piano: el Cant de la Primavera, de *La Walkyria*, de Wagner.

SEPT SCIENCIES

ESPURNES DE LA GUERRA

Sembla que als nostres poetes, la gran guerra no'ls hi ha fet tremolar les cordes ni els cordills de la seva Lira.

Els, que sempre estàn tan amatents als més tenues bategaments de la Mare Naturalesa, que sempre tenen el consonant a la punta del bec o dels dits, que no passa un

GIMNASIA RÍTMICA

—Volta-la, Manela!

—Ai, xato meu!... Qualsevol s'estigui a les trinxeres

simbol que no'l segueixin, ni un xaragall que no'l sentin, ni sospir que no en prenguin nota, la lluita terrible no'ls ha dit res.

No coneixem cap vers dels nostres cantors que faci flaire de pólvora. Es veu ben bé que són neutrals, en poesia. Que no volen jòcs. Que ni la Catedral de Reims ni Lovaina ni els submarins ni la conquesta del cel, del mar ni del sota terra, els poden fer moure la ploma. O bé és que tots s'han amagat darrera d'una trinxera, o que esperen la bonança per tornar a sortir de la seva capsa, o endur-se la capsa, com els caragols, que'ls serveixi de para-bombes.

Pot-ser diràn que la guerra és lluny, i que an ells els agrada sentir les coses directament, perquè l'emoció sia més ferma, i això sí que ens sabria greu. Que un botiguer o un acaparador estiga amatent a lo que'l volta i no vegi més lluny del taulell, es comprèn; però d'un poeta, no. Un poeta, curt de pensament, que no allargui, que no miri enllà, quasi diríem que no és poeta. No demanem cap 42, però uns versos de 75 no crec que'ls fecin cap mal a la vida literaria. Quan els ha convingut anar a Provença (en vers, s'entén) bé hi han anat, i hi han anat fent bon paper. Una empeneta més, doncs, i cap amuni, que hi ha molts homes esperant que ja que no'ls poden enviar ni soldats ni canons ni aeroplans, un crit de fè i d'entusiasme ajuden tant com els queviures.

Es clar que no volem dir que'ls nostres poetes sien D'Annunzios. Res de D'Annunzios. Els nostres poetes són més prudents, més metòdics i més equitatius. En general, la poesia de la nostra estimada terra té la serenitat olímpica d'un urbà o d'un guarda-bosc. Aquí els versos són mesurats com unes balances... que vagin bé. Un vers camina lo mateix que una minuteria. La mètrica nostra és la mitja cana, i el poeta que's propassés no podria ésser de la Lliga ni del Foment de la Producció, les dues grans institucions que fan la força de Catalunya; però així i tot, si per un moment deixessin la farigola i les postes de sol, les aubes, els temples grecs de ciment armat, les noies a darrera els vidres i altres paisatges sempre serens, i pensessin un xic que aquells que's maten, és perquè ells puguin anar escrivint, i els donguessin lo que'ls pot donar el poeta, que és entusiasme, farien tant bé als seus germans, com publicant un volum de versos que'ls uns no'ls compren per coneguts i altres perquè no'ls coneixen.

La poesia que no té un fi no és poesia: és com jugar a prendes. Entreguem-nos, en temps de pau, en fer versets, en publicar articles, en llençar llibres i més llibres, que són com remeis per fora, que si no fan bé no fan mal, però quan arriba el moment, que's juguen coses més serioses que la captura d'un consonant, siguem al·liats o desal·liats, per a que dintre les nostres forces l'arpa no sia una guitarra i la lira un acordeó.

Recordem que la casa Krupp no ha fet tant amb els seus canons, com havia fet en Rouget de l'Isle al escriure La Marsellesa.

XARAU

L'alpinisme

D'això de l'alpinisme, a la nostra terra tindria que dir-se'n el Pirineuisme o el Montserratisme o el Tibidabisme, però ja que així ho hem trobat, deixem-ho així i no ens hi enfondem, que'ns hi fariem més savis que rics.

Els qui practiquen l'alpinisme, tenim la seguretat de que ho fan més per vanitat que per plaer. Es el poguer tornar amb el baròmetre parat (els baròmetres se paren com els rellotges), i parat als dos mil metres.

Quina emoció en les noies, al veure'ls tornar vestits de vellut, amb caçadora de cinturó i mil butxaques, amb sabates ferrades, amb bandes de Sant Humbert, que no és el dibuixant sinó el caçador, i amb un bastó llarg de punxa i un berret fet amb tela, suro i pell!

Ah, aleshores com s'explica i com se menteix!

—Al ésser als dos mil metres ens encantarem davant d'un paisatge atractiu, però sever, sabeu?

Res de farigoles ni de romanins ni d'orgues. Allí no més l'abet i encara, encara... Les neus i els vents i les tronades no les deixen viure a les plantes febles; allí solament hi creixen els Menelics vegetals.

Hi han pedres que son lloses, de primer eren rodones, però llepades i rellepades pels elements que's barallen constantment en les altures, per tranquil·litat dels homes de la plana, han quedat planes com les piçarres on fan les sumes, les restes i les multiplicacions les criatures de les escoles rurals.

El mal és que'l piçarrí acostuma a ésser la ferradura d'alguna mula de Camprodón o de Ribes, que trepitgen més dura i cruelment que'l cèlebre cavall d'Atila.

Aquest no deixava herba; les mules no'n deixen perquè no n'hi ha; en canvi deixen nafres en les pedres i això regoneixereu amb mi que encara és més dur, més cruel i més difícil. Haveu pensat mai en un tigre esgarrapant-se amb un roc? No, eh? Doncs les mules s'hi esgarrapen.

L'alpinista disfruta de tot això, més ben dit, no'n disfruta: ho pateix. De lo que disfruta és de contar-ho.

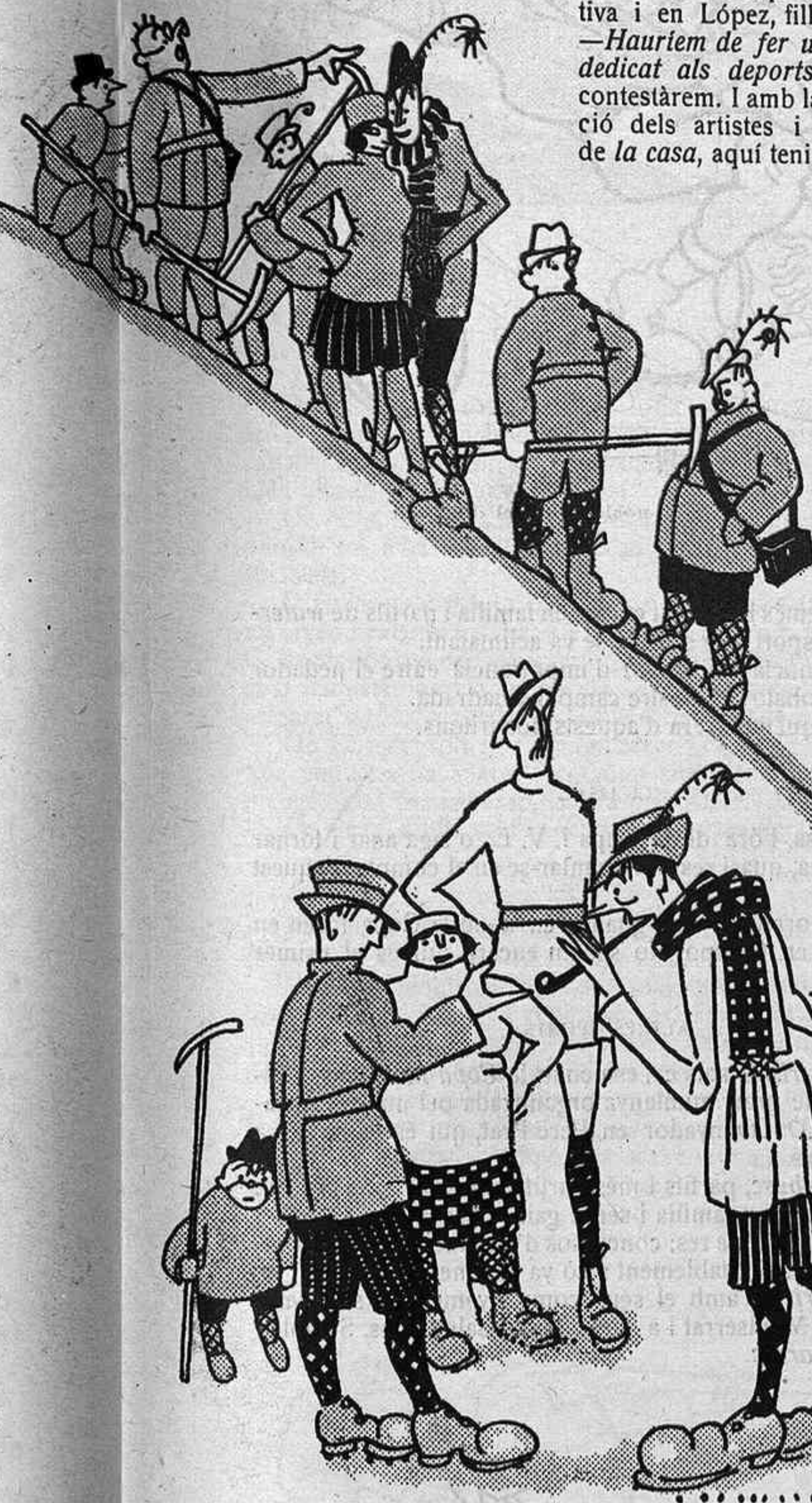
Creieu, com si fós l'Evangelí, que dintre'l pit de tot alpinista hi nia l'ànima d'un Tartari de Tarascó. Per explicar l'aventura el Tartari Quixot se llençà a la conquesta de les muntanyes alteroses; quan hi és arribat, el Tartari Xanxo, se gita de panxa al Sol i en comptes d'admirar paisatges i perspectives, beu vi del gat, fuma un cigarret, s'aixuga la suor i àdhuc s'adorm.

Els esports

BALANÇ ANYAL

Heu-aquí que'ns trobem al final de la temporada deportiva i en López, fill, ens diu: —Hauriem de fer un número dedicat als esports. —Vinga, contestàrem. I amb la cooperació dels artistes i escriptors de la casa, aquí tenim aquesta

ESQUELLA feta amb tota la bona intenció d'aquest món, emperò que no sabem si satisfarà als nostres simpàtics *sportmen*.

Sia com sia ja està fet, i prometem reincidir cada any, si tenim vida i salut... i ganes de fer-ho.

Li pertocava, per lo tant, an aquest modest cronista, cuidar-se de la part diguem-ne *tècnica*, i res més apropiat, per un número d'aquesta naturalesa, que fer un balanç deportiu amb el seu *debe* i *haber* i *saldos* i *inventaris* corresponents, tal com pertoca a una operació tan delicada.

Anem, doncs, al grà i deixem la palla pels ases.

FOOT-BALL

Es aquest ram de l'activitat deportiva, el més conreuat pels nostres joves atletes i també és el que atrau més públic. Els quatre Clubs principals de la nostra ciutat, *Barcelona*, *Español*, *España* i *University*, no ens han pas donat, com els altres anys, aquells partits famosos amb equips estrangers, però tenint en compte la guerra que actualment afligeix a Europa, això no té res d'estrany.

Tan sols el *Barcelona* ens feu venir un semi-equip del *Plumstead*, que era una caricatura i no satisfé a ningú.

Per a suplir això, s'han fet bastants partits amb Clubs madrilenys i bascongs, sobresortint el *match Basconia-Catalunya*, que s'acabà amb l'empat a 2 goals.

El campionat de Catalunya se l'ha emportat enguany l'*Español* qui perdé, no obstant, el d'Espanya, que, com l'any passat, se l'ha emportat l'*Athletic*, de Bilbao.

La Copa Barcelona, jugada a darrera hora, l'ha guanyada també l'*Español* sobre l'*España* i sobre'l *Barcelona*, clubs amb els qui se l'ha disputada.

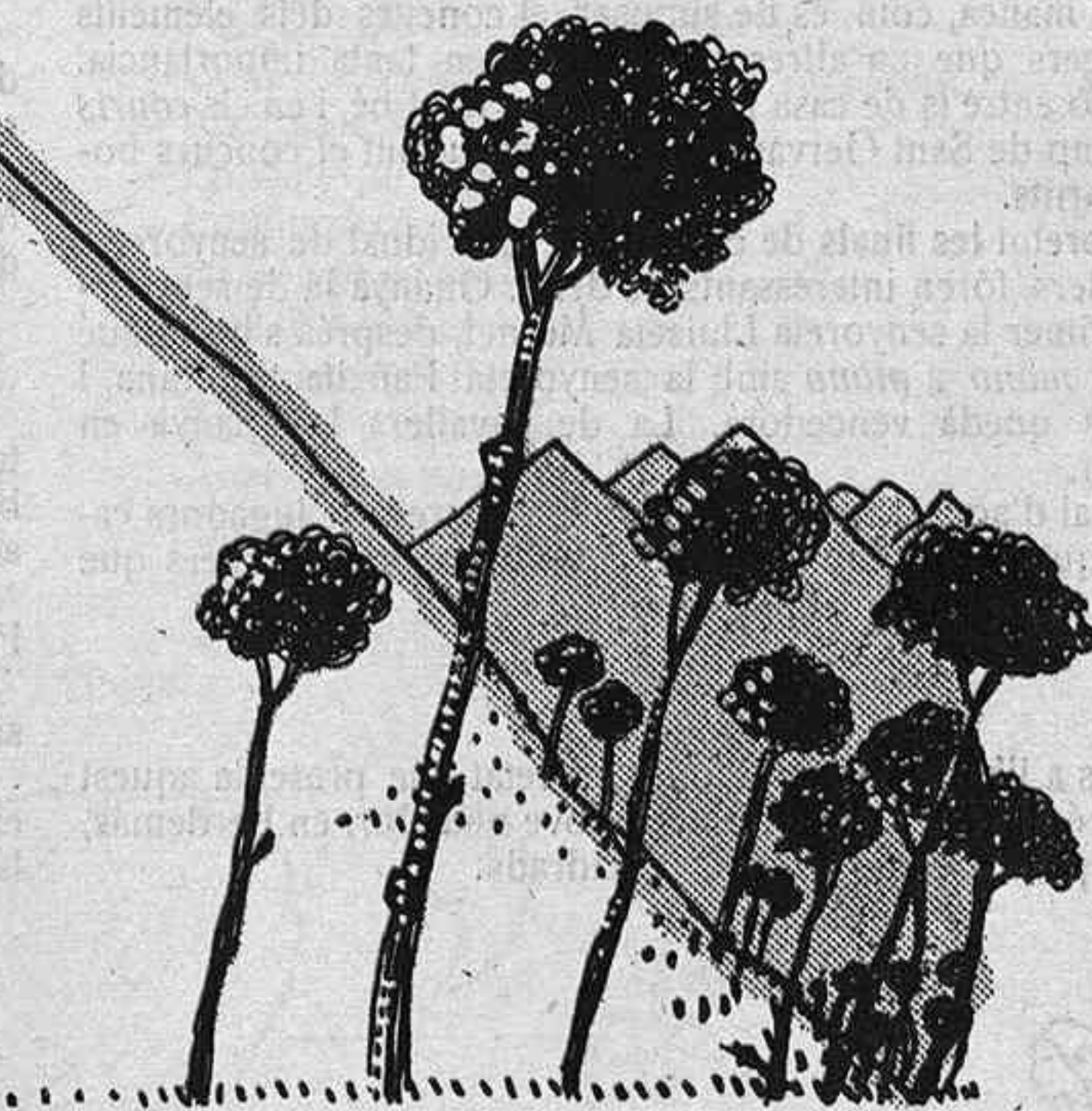
L'*Español* resulta, doncs, actualment, una especie de *Pepe el tranquilo*, davant del qui no's poden fer bromes sens perill de trencadiça.

Té un *haber* de varies victories i un *debe* de una derrota i un jòc massa dur.

NAÚTICA

Englobem en aquesta paraula les tres branques en que's divideix l'afició marítima: rem, vela i motor.

De la primera (la més important) sols uns regates importants hi ha hagut enguany: les de Pasqua. I encara no ho fóren pas tant com això. La manca d'equips estrangers, també a causa de la guerra, la transformà en una competència nacio-

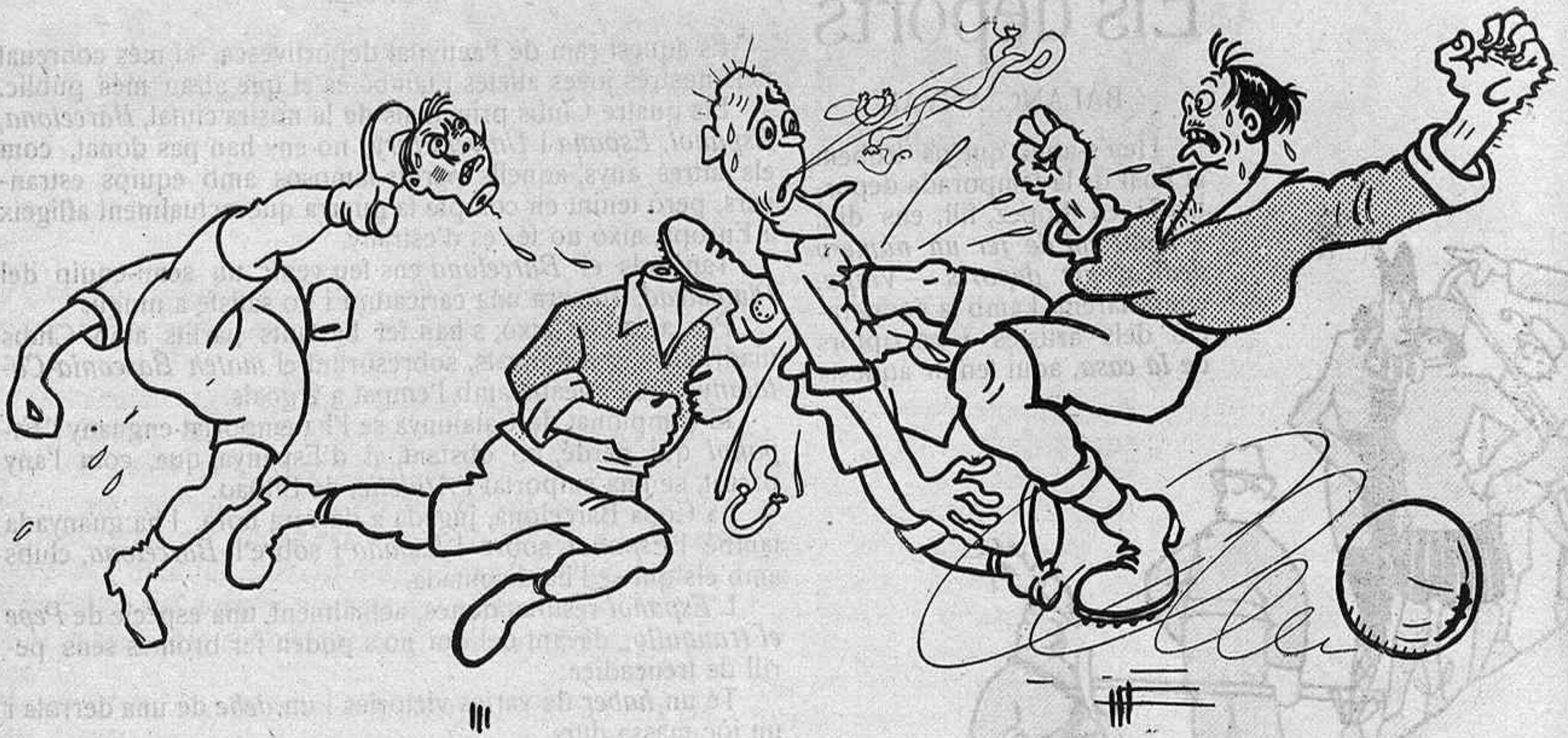
nal, millor dit, local, car d'Espanya no hi ha ningú que vingui a disputar-nos la supremacia en el sport del rem.

La lluita fou, doncs, entre el Club Marítim i el Club de Mar, guanyant novament el Marítim el Campionat d'Espanya, que'l té ben merescut.

De la vela, poca cosa. Regates locals quasi tot i, com és natural, fetes *en familia*. Copes: les de sempre. Novetat: els balandrets serie *Hispania*.

Del motor... del motor val més no parlar-ne. Aquí, els canots automòbils no serveixen més que per a anar a passejar amb la familia.

El noble sport del «foot-ball»

TENNIS

El deport aristocràtic per excel·lència, té a la nostra dolça ciutat un bon nombre de conreadors.

Enguany, a manca d'equips estrangers, el *Barcelona Lawn-Tennis Club*, que amb el *Lawn-Tennis Club del Turó* comparteix la supremacia d'aquest sport a casa nostra, organitzà el concurs primaveral.

Hi mancà, com és de suposar, el concurs dels elements estrangers que en altres anys li donaven tanta importància. Emperò entre'ls de casa la cosa anà bastant bé, i en els *courts* del camp de Sant Gervasi s'hi vegeren durant el concurs bonics partits.

Sobretot les finals de campionat individual de senyoretes i cavallers, fóren interessants de debò. Guanyà la de senyoretes, primer la senyoreta Lluïseta Marnet, després s'ho tingué de fer *mano a mano* amb la senyoreta Panxita Subirana, i aquesta quedà vencedora. La de cavallers la guanyà en Flaquer.

Total d'aquest ram: un *haber* d'un parell de jugadors catalans que van a l'hora i un *debe* de jugadors estrangers que ja vindran quan s'acabi la guerra, si volen.

NATACIÓ

Fins a l'hora present, l'única novetat que presenta aquest deport és la revelació d'un nou i jove nedador: en Berdemás, qui ha plantat cara fins an en Cuadrada.

Tot lo demás han sigut curses en família i partits de *water-polo*, bonic sport que sembla se va aclimatant.

Ara s'anuncia un *match* d'importància entre el nedador bascongat Lobato i el nostre campió Cuadrada. Veurem qui guanyarà d'aquests dos tritons.

CICLISME

Poca cosa. Fóra de la Copa I. V. E., o siga anar i tornar de Tarragona, quasi res pot apuntar-se en el compte d'aquest sport.

Els dos corredors que guanyaren aquesta Copa fóren en Magdalena i en Crespo. No sabem encara qui és el primer dels dos.

ALTRES SPORTS

De *Pedestrisme* sols cal esmentar la *Copa Montseny*, veritable cursa de gran muntanya organitzada pel mai prou alabat C. A. de D. Guanyador en Pere Prat, qui és l'únic per a aquestes coses.

De *Sport-basc*, partits i més partits entre socis de la R. F. F. B., quasi tots en família i sense gaire transcendència.

D'*Automobilisme* res: concursos d'elegància i *rúa* pel Passeig de Gràcia. Veritablement això va degenerant.

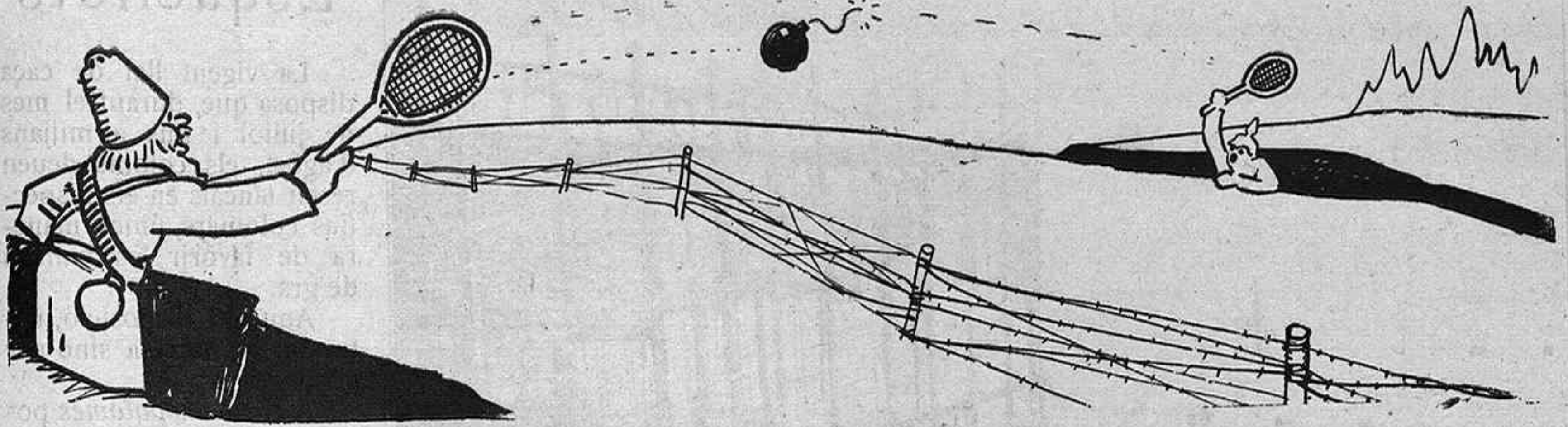
De *motorisme* amb el seu acompanyament de *side-cars*, excursions a Montserrat i a altres punts saludables. Semblen la colla de l'arròs.

PARTIDA CANSONERA

La Pau.—Està bé que facis «palos», però veste'n «a casa» al menos.

EL TENIS

—Sabs, company, que, pel que no hi està entrenat, aquest és un sport molt dolent.

—Ah, noi, fes-te la «raqueta»!

De *Hipisme*, el concurs com cada any. Encara se les fan ara al camp de càn Rabia. Lo més curiós són els noms dels caballs: *Bullanga*, *Cotarra*, *Trifrinus Melancolicus*, etc. Semblen una col·lecció d'antidiluvians!

De *Polo*, *Hockey* i altres coses, no val la pena de parlar-ne perquè tot s'ha reduït a partits *inter-socis* de les respectives societats.

D'*Excursionisme*, lo de sempre: excursions dominicals a tot arreu i excursions un xic més extenses als Pirineus pel C. Excursionista de Catalunya, qui s'ha imposat la difícil tasca d'aclimatar a casa nostra els *sports d'hivern*, havent-se ja celebrat alguns concursos a Ribas amb bastant èxit.

De *Turisme* sols hem de remarcar l'excursió del A. E. P., que enguany ha anat a Tarragona en barco i en un sol diumenge, cosa bastant empipadora pels *democràtics* turistes.

De *Boxe*, no ha sortit encara cap *Carpentier*.

RESUM

Poc sport i ben pait; tal és la característica de la temporada que fineix. I veritablement no tenim per què queixar-nos.

Nosaltres voldríem fer aquí qualques consideracions sobre'l passat, el present i el pervindre del sport català. Emperò, val més deixar-ho córrer. Perquè hem de donar més *llauna* al nostre pacient llegidor? Ja n'hi ha prou.

Lo dit: foot-ballistes, remadors, corredors i turistes; *sportmen* en general: quan l'istiu sigui finit, a tornar-hi, i que sigui la vostra temporada, temporada d'exercici a ple sol i aire, sà pel còs i per l'ànima.

All right!

HIP rouges.

Diàlegs entre sportmen

—Com està l'equip?

—En forma.

—Entrenats?

—Fa cinc mesos que s'entrenen.

—I la iola?

—Talla l'aigua.

—Vas anar al camp?

—Sí; noi, quins *goals!*

—Eren de *penalty*.

—I ca! Eren de *corner*.

—Molt ben *shootats*.

—I ca! El *referée*, que'ls afavoria.

—Com que'ls altres carregaven de *fould!*

—Això va ésser en una *melée*.

—En canvi *dribling*.

—I quins *free-kik!*

—Hi hagué *corners?*

—Dos, els tirà el «*Racing*».

—Però guanyà l'«*Athletic*».

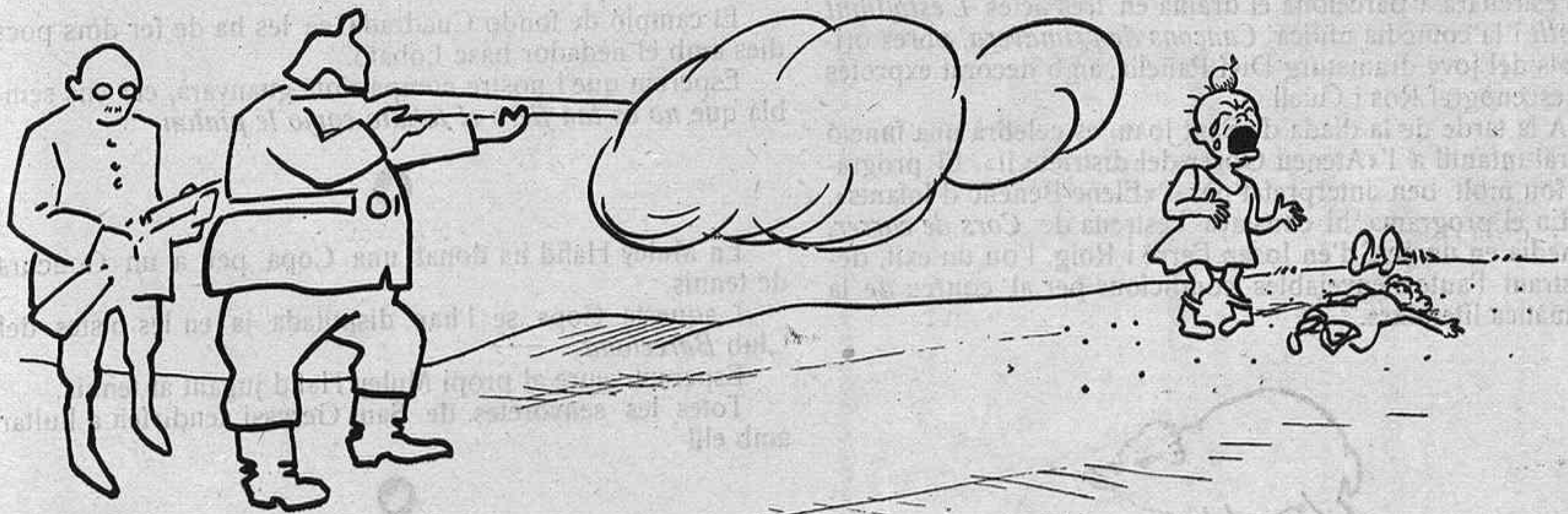
—Són dos grans *teams*.

—Anarà a la *boxe?*

—Sí; l'*Hoche* va quedar *kook-naut*.

—D'un directe?

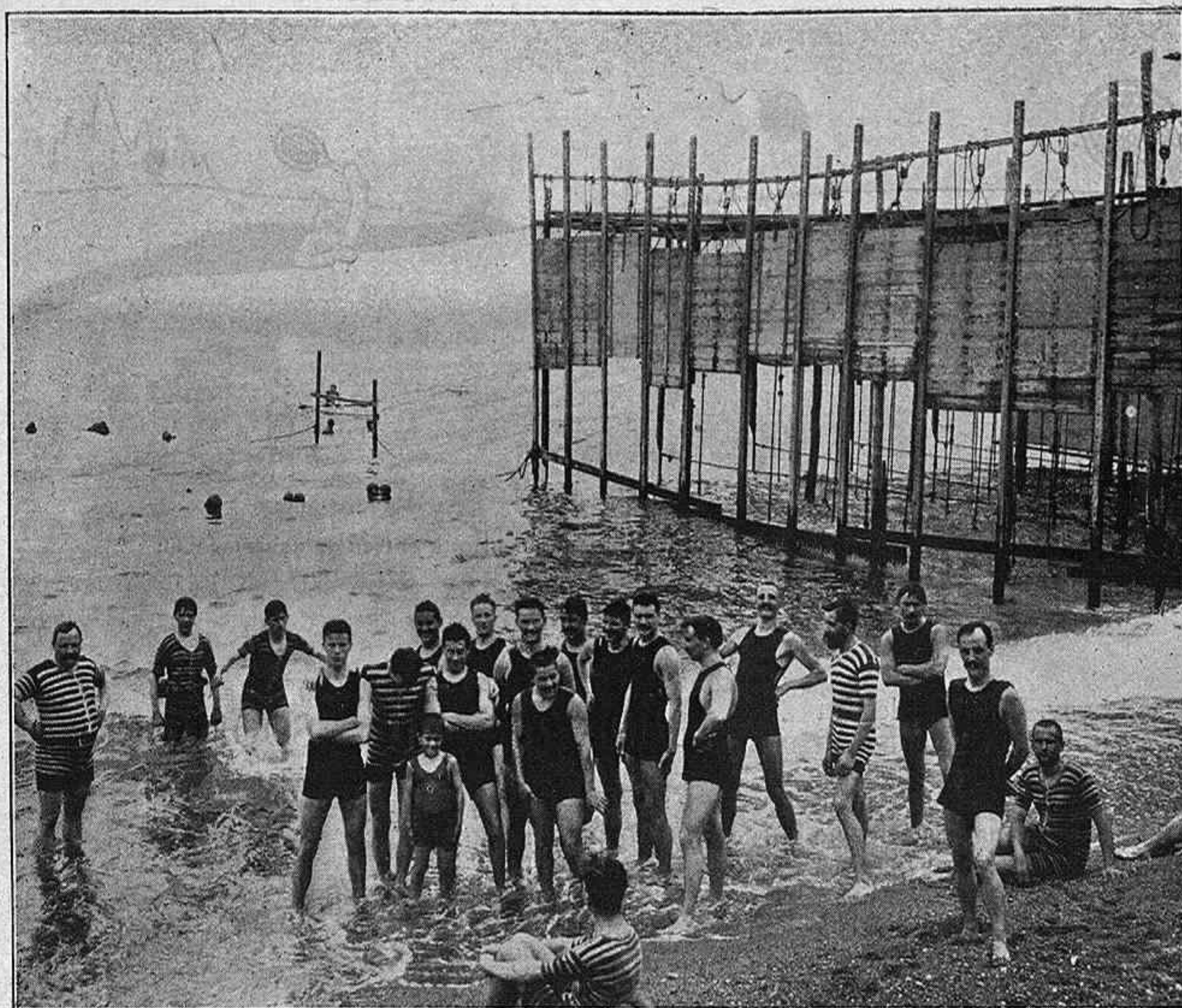
—D'un directe. Me'n vaig a l'*handicap* de hàbits

EL CAMPÍO

—Fixeu-vos-s'hi; com més petit és el blanc, més l'encerto.

Dels sports per passà el rato,
la natació és, ben mirat,
el de més actualitat,
el més sà i el més barato.

—I jo al polo.

Un pagès.—Vagi, vagi, an allí hi fa molta fresca i potser l'entendrà algú.

Per al dia 10 s'anuncia, en el «Romea» (Teatre Català), el debut de la companyia dramàtica que dirigeix el primer actor Santacana.

S'estrenarà a Barcelona el drama en tres actes *L'estudiant insòlit* i la comedia idíllica *Cançons de primavera*, obres originals del jove dramaturg Diví Pañella, amb decorat exprofes del escenògraf Ros i Güell.

A la tarde de la diada de Sant Joan, es celebrà una funció teatral infantil a l'«Ateneu Obrer del districte II». El programa fou molt ben interpretat per l'«Elenc Benèfic d'Infants».

En el programa hi constava l'estrena de *Cors de carrer*, comedia en un acte d'en Josep Ferré i Roig. Fou un èxit, demostrant l'autor envejables condicions per al conreu de la dramàtica literatura.

Esquellots

La vigent llei de caça disposa que, durant el mes de juliol i fins a mitjans d'agost, els coloms deuen restar tancats en els respectius colomars, única manera de favorir les cullites de gra.

Aquesta disposició, naturalment, no resa sinó per als pagesos.

A ciutat les *palomes* poden sortir a donar el vol, com sempre, ...i sobre tot de nits.

I tampoc resa per a la «coloma de la Pau», que aquesta fa un any que és presonera.

El Club de Mar va organitzar una regata a rem de 5 kilòmetres.

El Real Club Marítim n'organitza ara una de 10 kilòmetres.

Ens diuen que els de can Joanet per a no ésser menys ne volen fer una de aquí a Mallorca.

Ni en temps de les galeres!

Els jugadors de foot-ball que valen un xic, se cotitzen ja entre'ls nostres Clubs principals com si fossin valors de l'Estat.

Hi ha jugador bò que vol que el col·loquin an ell, an els seus germans i al seu pare.

Perque això de la col·locació és el premi, és el sou, que els hi dona el Club.

Serà qüestió de que hi intervinguin els nostres regidors, ells que hi són tan pràctics en això de les col·locacions!

Els diners i mal de caps que s'estalviarien molts dels *conspicuos* entusiastes del seu Club!

El campió de fondo Cuadrada se les ha de fer dins pocs dies amb el nedador basc Lobato.

Esperem que'l nostre compatriota guanyarà, car ens sembla que *no es tan fiero el lobato como le pintan*.

En Muley Hafid ha donat una Copa per a un Concurs de tennis.

I aquesta Copa se l'han disputada ja en les pistes del Club *Barcelona*.

Esperem veure al propi Muley Hafid jugant al tennis.

Totes les senyoretes de Sant Gervasi acudirien a lluitar amb ell!

Un signe de decadencia patriòtica se nota també en el sport.

Dels Clubs de foot-ball que predominen no n'hi ha quasi cap amb el nom en català.

L'Español, l'Espanya, l'Internacional. Sols el Barcelona s'aguanta un xic.

En canvi el *Catalá*, abans tan potent, avui està fet una caricatura.

Convindria que l'Unió Catalanista hi intervingués en aquest aspecte de la vida catalana.

Perque un pas més i aviat veurem Clubs que's dirán *Cavite, Santiago de Cuba*, etc.

El diumenge passat va celebrar-se en el camp de l'*University*, una hermosa festa de cultura física, organitzada pel gimnàs que amb tant entusiasme i intel·ligència dirigeix el senyor Vila.

Allí es lluien els seus millors alumnes en salts, llençament del disc, curses a peu, sortint-ne públic i alumnes molt satisfets.

Felicitats a tots.

No'ls hi ha semblat sempre una cosa bastant pintoresca això que cada vegada, no sabem perquè, s'anomena *plet de l'Alcaldia*?

Ara resulta que s'anomeni o no desseguida un nou alcalde, depèn d'en Pich.

Per a que's vegi que no mentim, copiem dels diaris barcelonins. Parlen d'en Sánchez Guerra i diuen:

«Preguntado luego éste acerca de la provisión de la alcaldía de Barcelona, dijo que es cuestión de días, pues el señor Pich *no piensa seguir en ella interinamente.*»

Ja ho veuen. Això és definitiu. Ja sabíem que en Pich tenia la vara a les mans, però no tant. El Govern nomena alcalde, perque en Pich *no piensa seguir en ella interinamente.*

Ah! Quina idea! Es que pensen nomenar an en Pich de R. O.?

Hi ha, segons sembla, entre'ls jaumins i el Governador una bona intel·ligència.

Estàn a partir... un republicà.

—Què és el vostre noi, francòfil o germanòfil?
—Res d'això; per ara no més és d'aquests que tiren còces a la pilota...

El senyor Echegaray, interrogat respecte a la situació actual del Govern i de la política espanyola, ha dit que en aquests moments la fórmula de salvació nacional és el silenci en tot i per tot.

Ai, si el senyor Echegaray ho hagués pensat abans d'escriure algunes de les seves obres!

Saben alguna cosa més fantàstica que veure en Pich tranquil mentres és alcalde?

No?

Doncs, nosaltres sí.

La cartera de l'Andrade.

El marit d'una gran actriu parla d'un actor. Es home de grans volades crítiques, d'un gran cop d'ull per a judicar.

Parla d'un actor i diu:

—No val res. Total ha fet bé, el paper de *Matias López* a l'*Alcalde de Zalamea*.

La frase fou dita a Madrid. No cal dir res més.

NOTES DE CASA.

Del «Centro de Instrucción Musical» rebèrem, en son dia, una invitació per al Concert que'l seus alumnes donaren en el Círcol Artístic del Passeig de Gracia.

S'agraeix l'atenció.

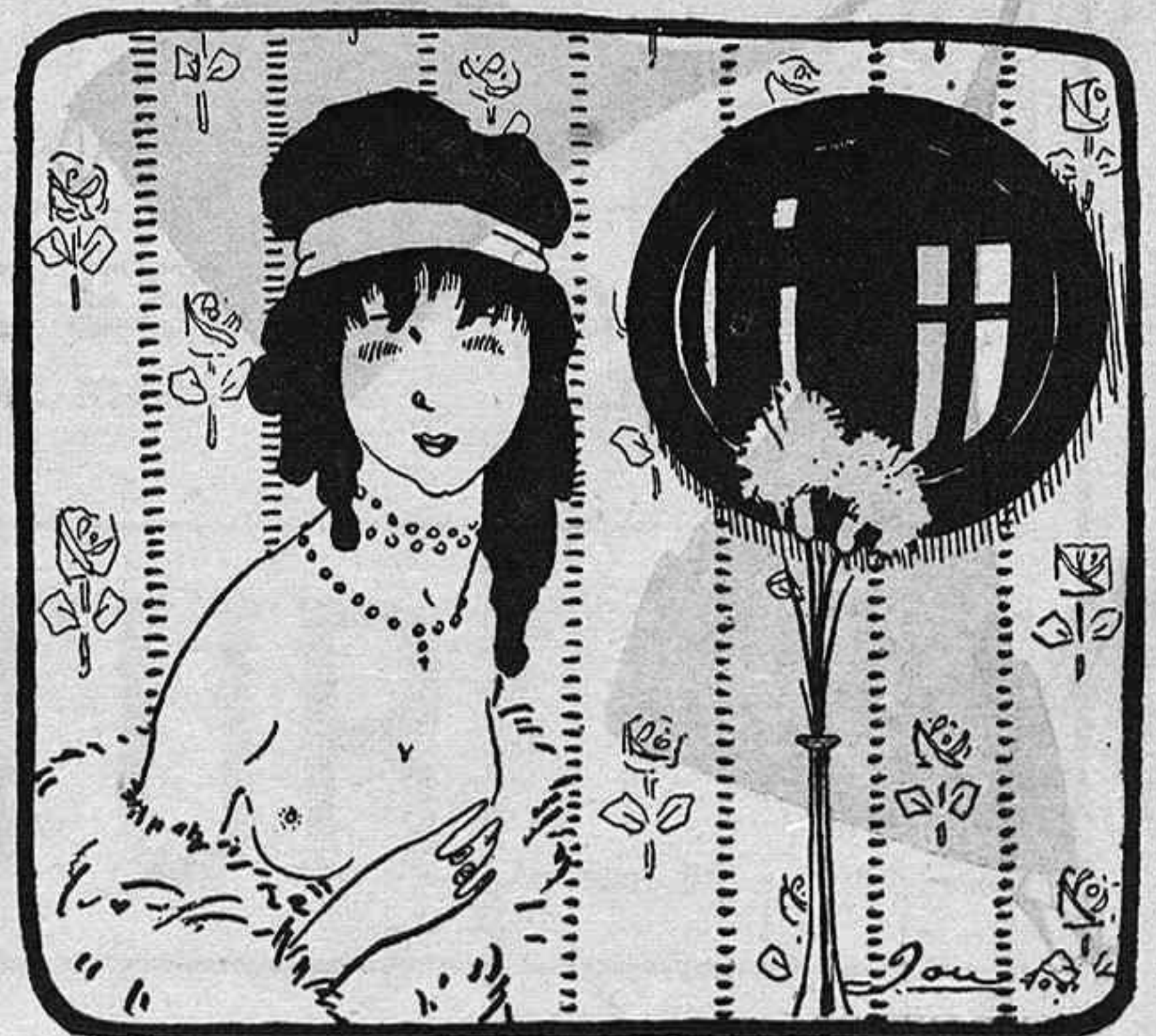
Dijous passat, al Park, la Banda municipal va tocar, entre altres composicions, la cèlebre «Marxa de la guardia republicana».

... de la guardia republicana?

Es estrany que'l senyor Andrade no hi enviés un regiment de policíes amb la tranca a punt.

Llegeixo:

«Un veí del carrer de Sarjalet ha denunciat que li han sigut robades vintidues gallines.»

—Sports?... Per a mi el més bonic és la caça... del promès.

Vetaquí una denuncia de molt mal fer. Perque, si això ho denuncià al Municipi, ja sab el veí del carrer de Sarjalet que'l Municipi «no permet criar gallines». I si ho denuncià al Govern civil, ja sab el veí del carrer de Sarjalet que ara la policia té molta feina en destorbar els mítings dels republicans, i no està pels lladres gallinaires.

Vaja, que'l veí del carrer de Sarjalet té el plet perdut.

Quin ofici, el de governador!

Els senyors industrials de l'Unió Gremial han visitat al Governador civil... no dirien per a què?

No ho endevinaríen mai.

Per a parlar-li del descans dominical.

I lo bò és que pel mateix objecte, l'endemà, varen visitar-lo els dependents de l'Associació Mercantil.

Naturalment, a tots dos se'ls devia escoltar com qui sent ploure.

«L'enfant terrible».

En Miranius, xicotet de sis anys, se presenta, amb una ampolla buida, a casa del farmacèutic.

—Déu lo guard...

—Què volíes, nen?

—Quinze cèntims d'oli de reçina purgant. Posi-me'n-hi poc.

—Per què poc?

—Perque me l'haig de pendre jo.

EL TAURÓFIL

—Vaja..., allà on hi ha bous, els cavalls que's desin! I els burros que pensin lo contrari també!

Solucions als trenca-caps del número 1904

Al anagrama primer: *Balmes-Sembla*.—Al segon: *Calaf-Flaca*.—Al tercer: *Agnès-Ganes*.—A la targeta: *L'Esquella de la Torratxa*.—A la mudança: *Maca-Meca-Mica-Moca*.—Al jeroglífic primer: *Camisetes*.—Al segon: *Cartipàs*.

XARADES

I

Aquell que té *prima-dos*
té ratos de molta pena
prò de *tres* a comparar
com els que a mi em feu passar
la *total* que és molt morena.

Joan Aubert i Manent

II

Cada vetlla, al «Iris-Park»,
veureu que la *Dos-tres tota*,
prò a la taula de sa llar
que escaseja el *primè's* nota.

Joan Mestres M.

JEROGLÍFICS

I

PERSIA
PART DE PERSONA

Joaquim Puig

III

AURENETES
ESCULLEIX

M. Planas, fill

V

O I O

Joan Rocabert

II

VOCAL
ARMARI

Enric Lapedra Fàbrega

IV

BARCELONA

A. B. (a) Lo Rtor. de V.

VI

: : : :
: :
: :

Joan Rocabert

VII

T T I I

Enric Lapedra Fàbrega

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Obras publicadas por la "Residencia de Estudiantes"

Eugenio d'Ors

Aprendizaje y heroísmo

Un tomo en 8.º

Ptas. 2

Manuel González Hontoria

EL PROTECTORADO FRANCÉS EN MARRUECOS
Y SUS ENSEÑANZAS PARA LA ACCIÓN ESPAÑOLA

Un tomo en 8.º

Ptas. 4

EDICIONS POPULARS DE SANTIAGO RUSIÑOL

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

PREMI FASTENRATH 1915

Un tomo 8.º

UNA pesseta

OBRA DE ESTUDIO

JUAN GUIXÉ

IDEA DE ESPAÑA

Un tomo en 8.º

Ptas. 3'50

ACABA DE PUBLICARSE

GABRIEL MIRÓ

EL ABUELO DEL REY

Un tomo en 8.º

Ptas. 3 50

ANUARIO GENERAL DE ESPAÑA para 1915

BAILLY-BAILLIÈRE-RIERA

DOS TOMOS

35 PESETAS

Próxima aparición
del album
de caricaturas

KULTUR

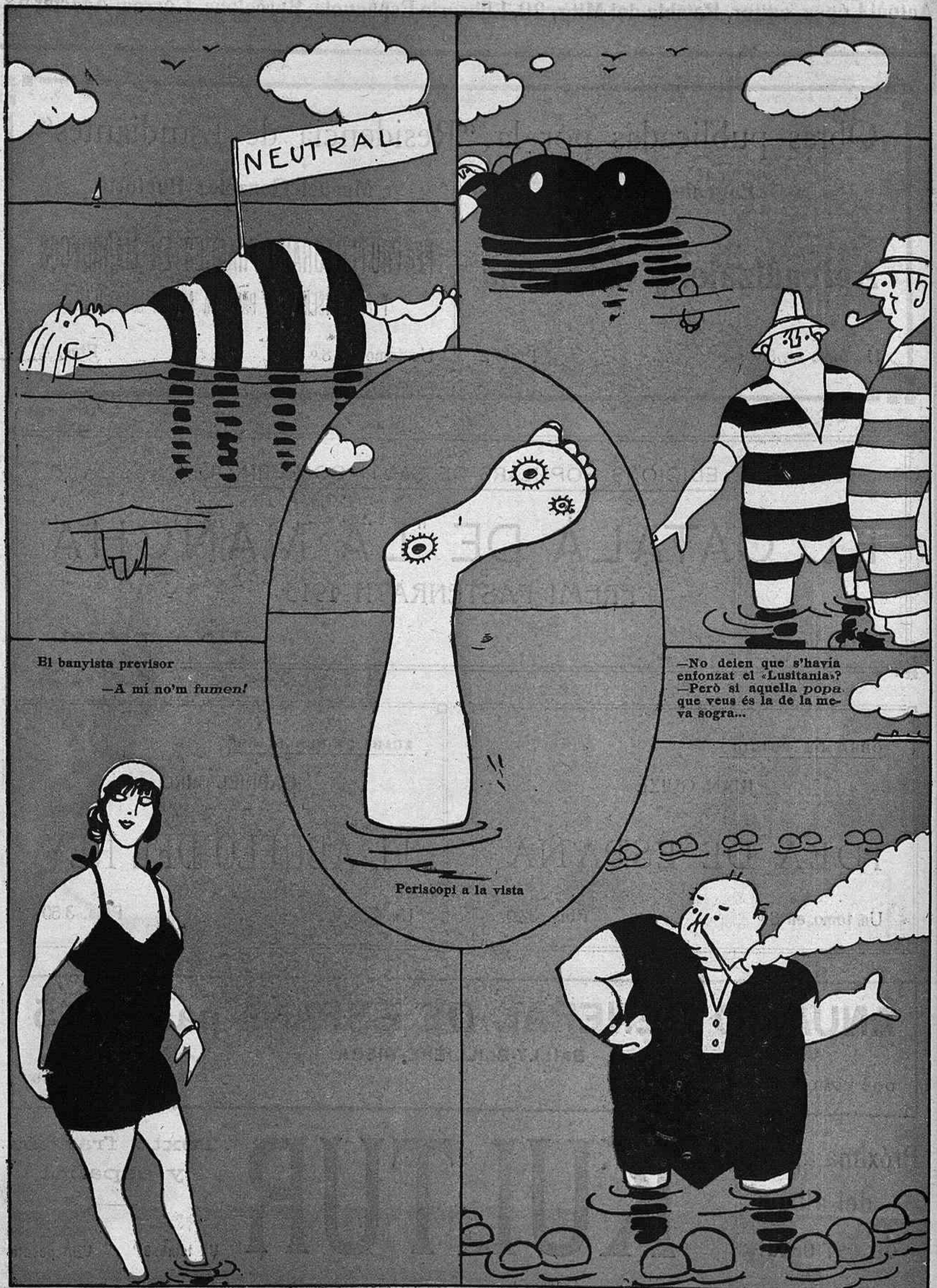
Texto francés
y español

Un tomo 8.º

UNA peseta

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, ja rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

El banyista previsor
—A mi no'm fumen!

—No deien que s'havia enfonzat el «Lusitania»?
—Però si aquella popa que veus és la de la meva sogra...

Periscopi a la vista

LA NOIA VALENTA

—Un torpedeig sense conseqüències, fins deu donar gust...

—Jo ja hi marcat la meva zona [de guerra; ja estic tranquil.